

Název práce: Analýza legislativní a personální gramotnosti studentů

Autorka: Mgr. Božena Rokytová

Pracoviště: Ústav pedagogiky a sociálních studií PdF UP Olomouc

Oponent: doc. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.

Oponentní posudek

Jedná se o oponentní vyjádření k práci, která byla původně předložena v roce 2011 a oponentem doporučena k přepracování. Proto bude vyjádření k této verzi rigorózní práce stručnější a bude reagovat zejména na případné změny, k nimž mělo či mohlo v průběhu přepracování dojít.

Nadále se jedná o obsáhlejší práci, z původních 139 stran textu byla rozšířena na 159. Je členěna do jedenácti (původně deseti) kapitol.

Základním motivem pro její vznik je autorčino poznání a přesvědčení, že v rámci vzdělávací soustavy není věnována patřičná pozornost sledované oblasti – tj. zvyšování tzv. legislativní a personální gramotnosti (zde) studentů.

Jazykově práce zřejmě neprošla potřebnou korekturou. Obsahuje dílčí pochybení jako např. na str. 7 „absolventi nedokážou“ – dlouhá věta druhého odstavce str. 8. tamtéž „přišlo by tak často k odstranění bariér....“ Druhý odstavec str. 9. Poslední věta str. 15, dále pojem „právní povědomí“ – str. 16 – nebo právní vědomí? Str. 36 a „tíživý výsledek“... Několikrát se v práci objevuje zřejmě specialita nářečí autorky – např. str. 97 „v předcházejícím oddíle přišlo ke stanovení cílů“.... Takto by bylo možno pokračovat – jde však o formální, tedy ne meritorní připomínky ke kvalitě práce. Vhodnější by bylo v práci tohoto typu nepoužívat ich formu první osoby (viz ne příliš šťastné vyznění poslední věty třetího odstavce str. 36.

Autorka přepracovala dosti podstatně teoretické části práce. Vyhnula se nejčastějším problémům s terminologickými vyjádřeními „téže věci“ v různých pojmech. I když např. pojem „legislativní právo“ je diskutabilní...

Bohužel stále přetrvalo nevhodné pojetí „poznámek pod čarou“. Nejde zde o správnost formální citační, ta je povětšinou zachována. Jde o použití „odsazení, řádkování“, které v důsledku vede k situaci jako na str. 13, kde jsou tři poznámky pod čarou – ovšem s dopadem na velikost stránky tak, že text obsahuje 21 řádek – přičemž by normovaně měl činit 30 řádek. Ale nejde o zásadní připomínku – spíše jen vizuální a grafickou (celkový rozsah práce je naprosto dostatečný).

Zásadnější připomínka –vzhledem k dataci odevzdání práce na rok 2014 je používání terminologie „starého“ občanského zákoníku. Protože se však jedná o výklad znění zákoníku práce (str. 41) jsou tam uvedené termíny přípustné – bylo by však lze např. poznámkou pod čarou uvést i pojmy platné od ledna 2014 – zjednodušeně řečeno svéprávnost.

Obecně k teoretické části: lepší části lze nalézt v „praktičtější“ zaměřených kapitolách např. 6 a 7 –než v úvodních částech věnovaných vzdělávání. Je patrné, že autorka se lépe či velmi dobře orientuje

v těchto praktických systémech veřejné správy než v teoretických konstruktech vzdělávacích systémů. Viz tvrzení na str. 27 a souvislost s Národním programem a zákonem č. 561/2004 Sb.

K praktické části:

Kapitola č. 8 je de facto podkapitolou č. 9 -tj. jde o bližší popis „zkoumaného vzorku“.

Problematické pasáže shledávám u pojetí a formulaci výzkumných otázek a hypotéz. Např. hned otázka č. 1 a 2 a jejich hypotézy. Opravdu je možno položit výzkumnou otázku „jsou žáci SŠ 100% legislativně a personálně gramotní“???

Lze vůbec takto otázku položit? Máme nástroje, kterými onu „chimérickou“ 100% gramotnost můžeme měřit? Je vůbec možno stanovit objem znalostí, informací atd., které onu kýženou hranici 100% dosáhnou?

Nebo je za 100% považováno „zodpovězení otázek výzkumnice“?

To jsou závažné metodologické otázky...

Nadále přetrvává skepse oponenta k validitě a reliabilitě měření daná způsobem výběru zkoumaného vzorku, vzhledem k základnímu souboru.

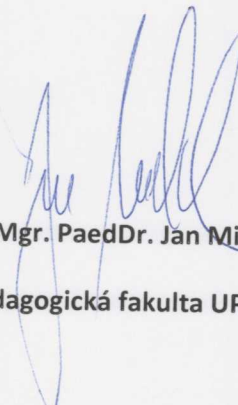
Oponent oceňuje, že autorka alespoň částečně rozšířila počet škol zapojených do „šetření“. Dosažených 8 škol však nadále neumožňuje vyslovit žádné závěry z šetření vzhledem k základnímu vzorku. U diplomové práce snad přijatelné – u rigorózní skutečně „na hraně“ posuzování.

Vzhledem k přínosu další části práce (praktické metodiky a jejich využitelnosti v praxi) však lze uznat, že i praktická část práce splnila, s uvedenou výhradou, svůj účel.

Doporučení:

Práci na základě přepracování doporučuji k obhajobě.

V Olomouci dne 15. září 2014

doc. Mgr. PaedDr. Jan Michalík, Ph.D.

Pedagogická fakulta UP v Olomouci

POSUDEK RIGORÓZNÍ PRÁCE MGR. BOŽENY ROKYTOVÉ

Analýza legislativní a personální gramotnosti žáků středních škol

Autorka rigorózní práce paní Mgr. Božena Rokytová je absolventkou Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, oboru pedagogika – správní činnost, kombinovanou formu studia ukončila v roce 2009. Od roku 1993 pracovala ve veřejné správě, a to jako zaměstnanec finanční správy v Brně. Jistou, tam nabytou, zkušenost uplatnila již ve své diplomové práci na PdF UP v oblasti personální a mzdové agendy v obchodní společnosti. Nyní se paní Mgr. Božena Rokytová zabývá mimo jiné zpracováním personálních agend, výběrových řízení a školením nových zaměstnanců. A tak po letech přistupuje k sepsání předložené rigorózní práce, kterou podává na Ústavu pedagogických a sociálních studií Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Předmětem rigorózní práce paní Mgr. Boženy Rokytové je *analýza legislativní a personální gramotnosti žáků středních škol*.

Tato rigorózní práce zahrnuje 159 stran textu a 8 příloh, její součástí je Anotace v češtině a angličtině. Východiskem pro její zpracování bylo 50 tištěných publikací a periodik, následuje výčet legislativních norem, elektronických a ostatních zdrojů. Následuje seznam použitých symbolů a zkratk, seznam obrázků a tabulek, seznam příloh, *tam jsem očekával formulář dotazníku*.

Autorku rigorózní práce vedly k tématu poznatky, že u zaměstnanců se projevují nedostatky ve znalostech práv a povinností v legislativní a personální oblasti. A pokud jde o žáky středních škol, spatřuje rezervy v zastoupení legislativních témat ve vzdělávacím procesu ve vztahu k budoucímu zaměstnání.

V logické struktuře rigorózní práce kromě Úvodu a Závěru je sedm kapitol teoretické části a čtyři kapitoly praktické části.

V **ÚVODU** paní Mgr. Rokytová popisuje okolnosti vzniku své rigorózní práce, formuluje svůj globální cíl a další cíle, tj. i cíle teoretické a praktické části. Představuje jednotlivé strukturované kapitoly a jejich zaměření.

TEORETICKÁ ČÁST

1 DEFINICE POJMŮ nemám připomínky. Tato část logicky souvisí s názvem rigorózní práce.

2 VZDĚLÁVÁNÍ autorka kapitolu člení. Pozornost je též věnována celoživotnímu vzdělávání a kompetencím pro život a fungování jedince ve společnosti ve smyslu celoživotního rozvoje lidské osobnosti, spočívající podle J. Delorse na čtyřech pilířích.

3 ZAMĚSTNÁVÁNÍ DĚTÍ V ČESKÉ REPUBLICE, zde se vychází zcela správně z mezinárodního dokumentu Úmluva o právech dítěte, Ústavy a zákonů přijatých v České republice.

4 PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY V SOUVISLOSTI SE ZAMĚSTNÁVÁNÍM ŽÁKŮ, STUDENTŮ A PODNIKATELSKOU ČINNOSTÍ, kapitola má odborně věcný charakter nemám připomínky.

5 PRACOVNĚPRÁVNÍ VZTAHY MEZI ZAMĚSTNAVATELI A ABSOLVENTY ŠKOL. Autorka rigorózní práce se zabývá, a to ve vztahu uchazečů a úřadu práce, legislativními předpoklady upozorňuje na Individuální plán přípravy absolventa.

6 VÝHODY ŽÁKA, STUDENTA – OSOBY SAMOSTATNĚ VÝDĚLEČNĚ ČINNÉ VE VZTAHU SE STÁTNÍMI ORGANIZACEMI A ZDRAVOTNÍMI POJIŠŤOVNAMI, jde o uvedení právních nároků a odpovědnosti uvedených subjektů.

7 SOUBOR INFORMACÍ LEGISLATIVNÍCH A PERSONÁLNÍCH PRÁV A POVINNOSTÍ ŽÁKŮ, STUDENTŮ A ABSOLVENTŮ v této obsáhlé rozumně strukturované kapitole oceňuji metodický přehled určený žákům, studentům a absolventům škol. V diskusi očekávám, *jak v praxi funguje zprostředkování informací obsažených v této kapitole.*

PRAKTICKÁ ČÁST

8 OBECNÉ ÚDAJE O STŘEDNÍCH ŠKOLÁCH – ÚČASTNÍCÍCH DOTAZNÍKOVÉHO ŠETŘENÍ. Autorka představuje vzorek 8 středních škol, ve kterých šetření provedla.

9 CÍLE, METODY A TECHNIKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ, v této kapitole jsou formulovány cíle a hypotézy výzkumu, snad vzhledem k velikosti výzkumného vzorku může jít o průzkum. Autorka se rozhodla pro metodu dotazníku, který popisuje v 9.3 a 9.4. Formulaci položek-otázek konzultovala s příslušnými institucemi (s. 107, odst. 2). Předpokládám, že šetření autorka rigorózní práce provedla osobně. *Očekával jsem, že dotazník bude v seznamu příloh, s oslovením respondenta/ky, motivačním úvodem, proč a co se od dotazovaných žádá, se strukturou položek.* K položkám se dostávám v následující kapitole.

10 PREZENTACE ANALÝZY DAT VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ, kapitola je obsahově rozdělena do 5 oblastí. Předkládá vyhodnocení 6 hypotéz a k nim formuluje závěry. *V diskusi se k této kapitole očekává autorčin komentář.*

11 STANOVENÍ ZÁVĚRŮ VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ, autorka kapitolu člení na závěr z hlediska metodologického, obsahového a praktického. V 11.2 Obsahový závěr přináší odpovědi, týkající se jednak cílů výzkumu, jednak i přínosu dotazníku z pohledu respondentů, učitelů a ředitel škol, kde šetření proběhlo. Zajímavý je *Praktický závěr (11.3)*, ke kterému očekávám diskusi.

V **ZÁVĚRU** se autorka rigorózní práce zamýšlí nad možnou zárukou úspěchu získat a mít dobré zaměstnání. Zde připisuje významnou roli edukačnímu procesu zejména ve středních školách. A tam spatřuje rezervy v oblasti legislativní a personální gramotnosti. Také se očekává, že autorka prezentuje pohled na své dílo jako celek.

V diskusi při obhajobě očekávám komentář autorky ke zhodnocení práce jako celku, jak byly cíle práce splněny a jaký přínos rigorózní práce má pro autorku a pro praxi. Jde tedy i o další využití rigorózní práce. I v souvislosti s pohledem odborníků Národního ústavu odborného vzdělávání, jak je uvedeno v 11.3 Praktický závěr.

Rigorózní práce paní Mgr. Boženy Rokytové je dle názoru oponenta prací, ve které vhodně propojuje pedagogické zřetěle s oblastí správní činnosti a směřuje svým obsahem k praktickému využití ve formálním i neformálním vzdělávání. Tedy ve školách a jiných vzdělávacích institucích, jakož i na úřadech práce. Jde o to, jakými cestami výstupy rigorózní práce bude paní autorka vzdělávacím institucím nabídku prezentovat. Že existuje poptávka po tématech v této práci obsažených je patrné z výzkumu, který paní rigorozantka provedla, též z konzultací s odborníky v praxi.

Při obhajobě očekávám zodpovězení následujících otázek a reakci na připomínky:

Zdůvodnění tématu a členění rigorózní práce.

S jakými obtížemi se paní autorka setkala při volbě tématu a zpracování rigorózní práce.

Jaké využití rigorózní práce předpokládá v praxi ve vztahu k formálnímu vzdělávání.

V čem autorka přínos své rigorózní práce spatřuje.

Reakce na poznámky v posudku zvýrazněné kurzívou.

Předloženou rigorózní práci paní Mgr. Boženy Rokytové i přes uvedené připomínky a výhrady k obhajobě doporučuji.

V Prostějově dne 26. září 2014

PhDr. Antonín Bůžek, Ph.D.
oponent rigorózní práce